

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Tdo/11/2020
Identifikačné číslo spisu: 3116010092
Dátum vydania rozhodnutia: 21.05.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Juraj Kliment
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:3116010092.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Juraja Klimenta a sudcov JUDr. Petra Hatalu a JUDr. Petra Štífta v trestnej veci obvineného P. T. pre prečin výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. b) Tr. zák. v spojení s § 138 písm. a) Tr. zák. a iné, prerokoval na neverejnom zasadnutí konanom 21. mája 2020 v Bratislave dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne zo 6. marca 2019, sp. zn. 3To/65/2018, a takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Tr. por. dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky sa o d m i e t a .

Odôvodnenie

Okresný súd Trenčín (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom z 21. februára 2018, sp. zn. 6T/6/2016, uznal obvineného P. T. vinným z prečinu výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. b) Tr. zák. v spojení s § 138 písm. a) Tr. zák. na skutkovom základe, že:

dňa 6. mája 2015 v čase o približne 01:00 hod. pred pohostinstvom D. v meste E. na ulici D. v bezprostrednej blízkosti zadnej strany rodinného domu č. XX v E. na ul. S. na poškodeného O. Z., narodeného XX. F. XXXX, trvale bytom E., K. č. XXX/X trikrát vystrelil z dlhej plynovej zbrane - vzduchovej pušky sovietskej výroby, výrobcu Iževský Oružejský Zavod, zn. IŽ-22 (IJ-22), kal. 4,5 mm, výrobné číslo H98197 mieriac mu na hlavu, jedna strela poškodeného zasiahla do ľavého líca v blízkosti oka a spôsobila mu zranenie, na základe ktorého bol päť dní obmedzený na bežnom spôsobe života v príjme tuhšej potravy pre bolestivosť v oblasti ľavej dolnej čeľuste.

Za to ho súd odsúdil podľa § 364 ods. 1 Tr. zák. (pozn. správne § 364 ods. 2 Tr. zák.) v spojení s § 36 písm. j) Tr. zák., § 38 ods. 2, ods. 3, ods. 8 Tr. zák. na trest odňatia slobody vo výmere 1 roka. Podľa § 49 ods. 1 písm. a) Tr. zák. v spojení s § 50 ods. 1 Tr. zák. mu súd výkon trestu podmienene odložil a ustanovil mu skúšobnú dobu v trvaní 2 rokov. Podľa § 73 ods. 2 písm. a) Tr. zák. súd obvinenému uložil ochranné psychiatrické liečenie ambulantnou formou. Podľa § 287 ods. 1 Tr. por. súd zaviazal obvineného nahradiť poškodenej Sociálnej poisťovni škodu vo výške 157,10 €, Všeobecnej zdravotnej poisťovni, a. s. škodu vo výške 264,55 € a O. Z. škodu vo výške 257 € do troch dní odo dňa

právoplatnosti rozsudku.

Proti tomuto rozsudku podal prokurátor Okresnej prokuratúry Trenčín (ďalej len „prokurátor“), ako aj obvinený T. v celom rozsahu odvolanie, o ktorom Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) rozhodol uznesením zo 6. marca 2019, sp. zn. 3To/65/2018 tak, že podľa § 320 ods. 1 písm. a) Tr. por. napadnutý rozsudok zrušil a rozhodujúc sám podľa § 280 ods. 2 Tr. por. trestnú vec obvineného P. T., trestne stíhaného pre skutok v obžalobe právne kvalifikovaný ako zločin ublíženia na zdraví v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Tr. zák. k § 155 ods. 1 Tr. zák. spáchaný v jednočinnom súbehu s prečinom výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a) Tr. zák., ktorého sa mal dopustiť na skutkovom základe, že:

dňa 6. mája 2015 v čase o približne 01:00 hod. pred pohostinstvom D. v meste E. na ulici D. v bezprostrednej blízkosti zadnej strany rodinného domu č. XX v E. na ul. S. na poškodeného O. Z., narodeného XX. F. XXXX, trvale bytom E., K. č. XXX/X trikrát vystrelil z dlhej plynovej zbrane - vzduchovej pušky sovietskej výroby, výrobcu Iževský Oružejský Zavod, zn. IŽ-22 (IJ-22), kal. 4,5 mm, výrobné číslo H98197 mieriac mu na hlavu, jedna strela poškodeného zasiahla do ľavého líca v blízkosti oka a spôsobila mu zranenie, na základe ktorého bol sedem dní obmedzený na bežnom spôsobe života v príjme tuhšej potravy pre bolestivosť v oblasti ľavej dolnej čeľuste, pričom vzhľadom na smer streľby, ak by poškodeného zasiahla strela o 7 cm vyššie, došlo by k ohrozeniu dôležitého orgánu - k poraneniu ľavého oka deštrukciou očnej gule s následnou slepotou,

postúpil Okresnému úradu Trenčín na prejednanie priestupku. Súd zároveň podľa § 319 Tr. por. odvolanie prokurátora ako nedôvodné zamietol.

Proti tomuto rozsudku podal generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) dovolanie zo 16. septembra 2019; v dovolaní uplatnil dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por.

Argumentoval, že obvinený naplnil všetky zákonné znaky výtržníctva podľa § 364 Tr. zák., keďže v nočných hodinách, v podstate naslepo a bez akejkoľvek výstrahy na ulici strieľal do svojich spoluobčanov, a teda musel byť uzrobený s tým, že niektorému z nich môže spôsobiť zranenia. V dôsledku jeho konania boli poškodenému Z. spôsobené zranenia v tvárovej časti hlavy, ktoré si vyžiadali chirurgický zákrok a obmedzenie na bežnom spôsobe života v trvaní 5 dní. I keď strela nezasiahla žiaden životne dôležitý orgán, bola vystrelená do tvárovej časti hlavy a len o 7 cm minula oko poškodeného, pričom podľa vyjadrenia znalca sa nedal vylúčiť ani fatálny následok. U obvineného nejde o ojedinelé vybočenie z inak riadneho života, keďže podľa výpovedí svedkov Z. P., W. M., O. S. a A. T., už v minulosti obdobným spôsobom ohrozoval svojich spoluobčanov. Argumentácia krajského súdu, že jeho úmyslom bolo len odstrašiť osoby, vykonávajúce malú potrebu tesne pri plote jeho rodinného domu, označil za neprijateľnú.

Vo vzťahu k právnej kvalifikácii podľa § 155 Tr. zák. uviedol, že z povahy použitej zbrane, zo spôsobu vykonania útoku, jeho intenzity, smeru jeho vedenia, pohnútky a okolností, ktoré násilnému konaniu zo strany páchatela predchádzali, následkov a nebezpečenstva, ktoré hrozilo, možno jednoznačne vyvodit', že páchatel musel byť so spôsobeným následkom minimálne uzrobený. Za poškodenie dôležitého orgánu podľa § 123 ods. 3 písm. e) Tr. zák. sa považuje len také poškodenie niektorého z telesných orgánov, pri ktorom vzniká nebezpečenstvo pre život alebo iný závažný dlhotrvajúci následok; môže sem patriť aj strata jedného oka. Zo znaleckého posudku č. 43/2015 MUDr. Jaroslava Ridoška, PhD. vyplýva, že u poškodeného bola zistená strelná rana len 7 cm od očného kútika a pri inom smerovaní strely by mohlo dôjsť k rozbitiu oka. Podľa znalca Ing. Godoviča k ublíženiu na zdraví môže dôjsť aj pri vzduchovkách s nízkym výkonom, záleží to ale od konkrétnych okolností streľby. Možno preto hovoriť o šťastí, že vystrelená strela nespôsobila poškodenému vážnejšie zranenie. Z jej smerovania možno vyvodit' (minimálne nepriamy) úmysel obvineného spôsobiť poškodenému ťažkú ujmu na zdraví, z ktorého dôvodu skutok uvedený v obžalobe napĺňa znaky skutkovej podstaty zločinu podľa § 14 ods. 1 Tr. zák. k § 155 ods. 1 Tr. zák. Na záver generálny prokurátor poukázal na vyjadrenia svedkov P. a U. X., ktorí uviedli, že po výstreloch počuli obvineného vysloviť „konečne som niekoho trafil“.

Na podklade týchto skutočností generálny prokurátor navrhol, aby dovolací súd podľa § 386 ods. 1 Tr. por. vyslovil, že napadnutým uznesením bol porušený zákon v § 2 ods. 12 Tr. por., § 319 Tr. por., § 320 ods. 1 písm. a) Tr. por. a § 280 ods. 2 Tr. por., § 14 ods. 1 Tr. zák. k § 155 ods. 1 Tr. zák. a § 364 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. b) Tr. zák. v spojení s § 138 písm. a) Tr. zák. a predchádzajúcim konaním v § 14 ods. 1 Tr. zák. k § 155 ods. 1 Tr. zák. v prospech obvineného T., podľa § 386 ods. 2 Tr. por. napadnuté uznesenie, ako aj predchádzajúce konanie, vrátane rozsudku okresného súdu zrušil a podľa § 388 ods. 1 Tr. zák. okresnému súdu prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

K podanému dovolaniu sa vyjadril obvinený P. T., ktorý prostredníctvom svojho obhajcu JUDr. Ľubomíra Porubana navrhol, aby ho dovolací súd podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietol.

K právnej kvalifikácii podľa § 364 Tr. zák. vysvetlil, že generálny prokurátor neberie do úvahy, že výtržnosťou sa rozumie len také konanie, ktoré závažným spôsobom narúša verejný poriadok a je pre neho typický zjavne neúctivý postoj páchatela k zásadám občianskeho spolunažívania. V preskúvanom prípade o takú situáciu nešlo; iné by bolo, keby obvinený vzduchovú pušku cielene nosil so sebou a keby z nej strelbou ohrozoval spoluobčanov alebo poškodzoval ich majetok. Pritom jedinou osobou, ktorá strelbu zaznamenala bol poškodený; nešlo tu teda o zhromaždenie väčšieho počtu ľudí, u ktorých by vznikla panika. Ani odkazy na výpovede svedkov P., M., S. a T. neobstoja, pretože ním uvádzané okolnosti sa netýkajú viny, ale len subjektívneho vnímania skorších skutkov, za ktoré obvinený nikdy nebol v priestupkovom alebo v trestnom konaní postihnutý. Okrem toho, i keby boli naplnené formálne znaky prečinu výtržníctva podľa § 364 Tr. zák., bolo by treba skúmať naplnenie znakov materiálnych, nakoľko závažnosť spáchaného skutku je len nepatrná. Pre záver o existencii úmyslu spôsobiť ťažkú ujmu na zdraví rozhodne nepostačuje vychádzať len z povahy použitej zbrane či spôsobu vedenia útoku. V prvom rade je treba brať na zreteľ to, proti ktorej časti tela útok smeroval; vzhľadom na všetky popísané okolnosti (tma, strelba naslepo, veľká vzdialenosť), žiaden úmysel útočiť na konkrétny orgán vyvodiť nemožno. Okrem toho, skutočnosti psychického života významné pre právny záver o zavinení sú predmetom dokazovania a nemôžu byť prehodnocované v dovolacom konaní.

K dovolaniu, ako aj k podanému vyjadreniu sa už žiadna zo strán ďalej nevyjadrila.

Spisový materiál bol s dovolaním generálneho prokurátora Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) riadne predložený 30. januára 2020. Následne najvyšší súd ako súd dovolací [§ 377 Tr. por.] postupom podľa § 378 Tr. por. predbežne preskúmal dovolanie generálneho prokurátora i predložený spisový materiál a zistil, že dovolanie je prípustné [§ 368 ods. 2 písm. h) v spojení s písm. b) Tr. por.], bolo podané oprávnenou osobou [§ 369 ods. 2 písm. a) Tr. por.] a tiež v lehote a na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať [§ 370 ods. 1, ods. 3 Tr. por.]. Zároveň ale zistil aj to, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, lebo je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por.

Úvodom najvyšší súd pripomína, že ako dovolací súd je podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. vždy (mimo dovolania podaného ministrom spravodlivosti SR podľa § 371 ods. 3 Tr. por.) viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili sudy prvého a druhého stupňa, teda dôvodom dovolania nemôžu byť nesprávne skutkové zistenia. Dovolací súd skutkové zistenia urobené súdmi prvého a druhého stupňa nemôže ani meniť, ani dopĺňať. Inak povedané, vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi prvého prípadne druhého stupňa, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku, môže generálny prokurátor (rovnako ako obvinený) v dovolaní uplatňovať len námietky právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové sa pritom považujú tie námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania prípadne proti hodnoteniu dôkazov súdmi oboch stupňov. Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho

skutkové závery môže dopĺňovať, alebo korigovať len odvolací súd. Dovolací súd nie je možné chápať ako tretiu „odvolaciu“ inštanciu zameranú k preskúmaniu rozhodnutí súdu druhého stupňa (R 18/2015).

Vychádzajúc z týchto úvah, najvyšší súd pri posudzovaní podaného dovolania vychádzal zo skutkových zistení tak, ako boli na podklade vykonaného dokazovania ustálené súdmi nižšej inštancie. Tieto skutkové zistenia sa premietli do (v porovnaní s obžalobou čiastočne odlišnej) skutkovej vety rozsudku okresného súdu, resp. do analytických častí odôvodnení oboch súdov. Súdny vysvetlili, že v konaní obvineného T. nemožno jednoznačne a nepochybné identifikovať úmysel spôsobiť ťažkú ujmu na zdraví (viď s. 18 ods. 2 rozsudku, resp. s. 7 ods. 7 uznesenia), z ktorého dôvodu úvahy generálneho prokurátora, ktoré takýto záver spochybňujú (pozn. založené na povahe použitej zbrane, spôsobu vykonania útoku, jeho intenzity a smeru vedenia, pohnútky a okolností, ktoré konaniu obvineného predchádzali, následky a nebezpečenstvo, ktorého poškodenému hrozilo atď.), smerujú k inému hodnoteniu skutkového stavu veci, ktorým sa dovolací súd v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. čast' za bodkočiarkou nemôže zaoberať.

Treba pritom dodať, že hlavne okresný súd podrobne objasnil, prečo mal o úmysle obvineného spôsobiť ťažkú ujmu na zdraví pochybnosti, keď poukázal na stanovisko znalca Ing. Godoviča, podľa ktorého takéto prípady (pri ktorých by výstrelom z relatívne slabej vzduchovky bola niekomu spôsobená ťažká ujma na zdraví alebo smrť) sú síce známe, ale je to veľmi individuálne a vždy to závisí od konkrétnych okolností. Použitá zbraň je nebezpečná hlavne pre menších hlodavcov, proti ľuďom je vo väčšine prípadov slabá. Tomu podľa mienky súdov zodpovedal aj menej závažný rozsah zranení poškodeného (oproti obžalobe bolo ustálených len päť dní obmedzenia na bežnom spôsobe života), ako aj motív obvineného, ktorý chcel zabrániť poškodenému vykonávať telesnú potrebu pri jeho plote (s. 18 ods. 2 - 3 rozsudku, resp. 7 ods. 7 uznesenia). Na podklade týchto skutočností si súdy uzavreli, že útok na zdravie obete nebol vedený spôsobom a prostriedkami, ktoré by výrazne zvyšovali pravdepodobnosť ťažkej ujmy na zdraví.

A hoci súdy v žiadnej časti skúmaných rozhodnutí explicitne nehodnotili subjektívnu stránku obvineného z pohľadu ďalšej do úvahy prichádzajúcej právnej kvalifikácie podľa § 156 ods. 1 Tr. zák. v spojení s § 14 ods. 1 Tr. zák., vo vzťahu k právnej kvalifikácii podľa § 364 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. b) Tr. zák. krajský súd výslovne uviedol, že v nej „absentuje subjektívna úmyselná stránka obžalovaného, teda úmysel dopustiť sa hrubej neslušnosti alebo výtržnosti, lebo motívom konania obžalovaného bolo odstránenie osôb vykonávajúcich malú potrebu opakovanú na verejnosti tesne pri plote rodinného domu obžalovaného“ (s. 8 ods. 2 uznesenia). Ak si teda krajský súd ustálil, že v konaní obvineného absentoval úmysel napadnúť iného, potom si - s ohľadom na jednočinný súbeh a konštrukciu oboch skutkových podstatí trestných činov (§ 364 Tr. zák. a § 156 Tr. zák.), tiež musel ustáliť, že obvinený nemohol mať (či už priamy alebo nepriamy) úmysel inému ublížiť na zdraví (a minori ad maius). Inými slovami, z napadnutého uznesenia je zistiteľné, že krajský súd mal v porovnaní s okresným súdom odlišný názor na hodnotenie úmyslu obvineného T. (k tomu viď s. 7 ods. 3 uznesenia, v ktorom krajský súd uvádza, že k zmene právnej kvalifikácie pristúpil „po správnej úprave skutkových okolností“), ktorá skutočnosť v kontexte posudzovaného prípadu vylučuje úspešné podanie dovolania generálneho prokurátora z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por.

Na uvedenom nič nemení ani zistenie, že záver krajského súdu o absencii úmyslu vo vzťahu k prečinu výtržníctva podľa § 364 Tr. zák. (a sekundárne aj vo vzťahu k § 156 ods. 1 Tr. zák.) je aj podľa mienky tunajšieho súdu nelogický a vo svojich dôsledkoch arbitrárny (pozn. iba samotný motív obvineného zabrániť poškodenému vykonávať potrebu pri jeho plote opakovanými výstrelmi jeho smerom ešte nemôže vylučovať nepriamy úmysel dopustiť sa výtržníctva tým, že na mieste verejnosti prístupnom napadne iného), keďže takýto záver bol v uznesení formulovaný úplne jednoznačne (pozn. arbitrárnosť rozhodnutia nie je dovolacím dôvodom; k tomu viď § 371 ods. 7 Tr. por.). Z tohto istého dôvodu neobstojí ani tá okolnosť, že krajský súd pozmenil skutkové závery okresného súdu bez toho, aby vo veci sám vykonával dokazovanie (k tomu viď prvú vetu § 322 ods. 3 Tr. por. v spojení s § 2 ods. 19 Tr. por.), resp. že trestnú vec obvineného T. podľa § 280 ods. 2 Tr. por. postúpil Okresnému úradu Trenčín na prejednanie priestupku, i keď zrejme jediný do úvahy prichádzajúci priestupok proti

občianskemu spolunažívaniu podľa § 49 ods. 1 písm. d) zákona č. 372/1990 Zb. [pozn. aplikácia § 49 ods. 1 písm. b) zákona č. 372/1990 Zb. vzhľadom na spôsobené následky zrejme neprichádza do úvahy] si taktiež vyžaduje úmyselné zavinenie. Aj keď všetky tieto okolnosti spochybňujú vecnú správnosť napadnutého uznesenia, resp. procesný postup krajského súdu, ktorý jeho vydaniu predchádzal, rovnako ako nesprávne vyhodnotenie úmyslu obvineného, účinne ich mohol napadnúť len minister spravodlivosti SR na podklade oboch alternatív dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 3 Tr. por. (nesprávne zistený skutkový stav / závažné porušenie ustanovení, ktorými sa má zabezpečiť objasnenie veci). I keď teda aj najvyšší súd mal vážne pochybnosti o správnosti záverov krajského súdu ohľadne absentujúceho úmyslu obvineného T., ak tieto závery krajský súd formuloval, potom obstoja aj ich právne hodnotenie, pokiaľ ide o nenaplnenie skutkových podstat do úvahy prichádzajúcich trestných činov.

Na podklade týchto úvah najvyšší súd dovolanie generálneho prokurátora na neverejnom zasadnutí podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.